

Universitätsbibliothek Paderborn

Decisiones Practicæ Casuum Conscientiæ Selectorum In Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Pars Altera Decisionum Practicarum Casuum Conscientiæ Selectorum In
Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim
Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Leonardelli, Bonaventura

Augustæ Vindelicorum ; Græcii, 1739

Q. 1. An Titius fictè promittens, interrogatus à Judice negare possit, se
promisisse, & si fateretur promissionem, deberet Judex eum compellere
ad contrahendum cum Bertha?

urn:nbn:de:hbz:466:1-41144

QUÆR. I. An Titius fictè promittens, interrogatus à Judice negare possit, se promississe, & an si fateretur promissionem, deberet Judex eum compellere ad ineundum matrimonium cum Bertha?

QUÆR. II. An in dubio de valore matrimonii ferenda sit à Judice sententia potius pro valore, quàm pro libertate sponsorum; idque procedat etiam in foro conscientia?

QUÆR. III. An verba hæc: Deinceps mea uxor eris & hæc: volo tecum contrahere, volo te ducere in uxorem, &c. matrimonium constituent, anue sponsalia?

QUÆR. IV. Quales, & quot testes sufficiant ad impediendum matrimonium, & ad sponsalia dissolvenda?

425 **A**D I. Q. 1. Membrum R. fictè promittentem ab obligatione matrimonii immunem posse interrogatum à Judice respondere se non promississe, ne, si promissionem fateatur, cum suam intentionem probare nequeat, à Judice compellatur ad eam servandam, & ad matrimonium ineundum. Ita Nav. C. humane aures 22. q. 5. Covar. 5. var. c. 2. n. 4. Sylvest. V. mendacium, q. ult. Sanch. l. 1. de spons. D. 10. alique. Ratio est; quia cum Judex interroget, ut promittentem ad debitum matrimonium compellat, ejus interrogatio intelligenda est de promissione obligatoria, seu ut ejus sensus sit, promissistine matrimonium, ita ut tenearis? ergo interrogatus verè respondet, non promisi,

subintelligendo, ita ut tenearis; hoc ipso, quod vi fictæ promissionis per se non teneatur. Ex quo capite Nav. l. c. ait, interrogatum à Judice, num hæc verba protulerit, accipio te in meam, posse juramento negare se dixisse, si fictè ea protulit.

Idem affirmat Sylvest. l. c. de Clerico à Custodibus interrogato num aliqua portet, ut gebellam solvere compellatur, ubi ait, posse eum juramento negare, intelligendo se nihil portare, ex quo gebellam solvere teneatur. Quod Sanch. l. c. extendit etiam ad eum, qui verè quidem matrimonium promissit, sed fidem servare non tenetur ob aliquam rationabilem causam, v. g. quia sponsa fornicationem commisit &c.

Ad

426 Ad secundum Q. 1. membrum major est difficultas & DD. dissensio, pendetque resolutio ex ea quaestione, an promittens per Judicem cogendus sit fidem sponsalium, vel matrimonii servare; quam citra legitimam causam implere recusat. Ubi tres invenio DD. sententias.

Prima aliquorum cum Ang. verb. *sponsalia*, n. 42. & Armil. n. 7. ait, non esse cogendum, sed monendum, & si monitis non acquiescat, ulterius non urgendam, cui favet S. Th. 4. d. 27. q. 2. a. 1. si desit juramentum. Probat id tum ex *C. requisivit de sponsal.* ubi potius monendum, quam cogendum esse deciditur: tum quia cum excommunicationis metus cadat in virum constantem, coactus excommunicationis metu contrahere, invitus, & invalidè contrahet, quod est contra *citt. C. requisivit*, ubi sic ait: *Cum libera esse debeant matrimonia, monenda est potius, quam cogenda, cum coactiones difficiles soleant exitus habere.*

Secunda sententia cum Gloss. *C. de illis. 1. de despons. impub. verb. judicio.* & *c. 2. verb. inducendi, de despons.* Soto 4. d. 27. q. 2. a. 3. Ledesm. *de matr. dub. 8. & dub. 10.* Vega l. 2. *Sum. cas. 513.* aliisque, affirmat, tunc tantum cogendum esse, quando sponsalia juramento confirmavit. Id, quod probant ex *C. ex litteris, & 2. de sponsal.* ubi

hæc habentur: *Quia contra juramentum venire periculosum est, mandamus, ut eum maneat, & si monitis non acquieverit, censura compellas, ut in uxorem recipiat.*

Tertia sententia, quam tenent Abb. n. 4. Alex. de Neve n. 13. Fel. n. 14. Host. *citt. C. de illis & c.* Sanch. l. c. *D. 29. n. 4.* Menoch. *conf. 386. n. 1.* & plerique alii, censet, prius monendum esse, & si monitis renuat, per censuram cogendum esse, nisi tamen attentis circumstantiis Judex prudenter arbitretur, ex invitis ejusmodi nuptiis gravia mala, & scandala timeri & oriri posse, v. g. perpetuas dissensiones, & jurgia inter conjuges, uxorem à viro, arreptâ fugâ, deferendam, &c.

Ratio, cur à Judice sit cogendus, est tum quia Judex tenetur ex officio compellere ad reddendum unicuique, quod suum est, & ex justitia debitum; contrahens autem sponsalia tenetur ex justitia datam fidem servare: tum quia Ecclesia non tantum jurantem, sed etiam simpliciter promittentem compellit, *c. 12. & 3. de pactis.* & decidit *C. ex litteris citt.*

Non esse verò cogendum, quando gravia mala, & scandala timeantur, probatur inde, tum quòd Judicis sit tunc compellere, quando compulsio fini matrimonii expedit, quia ex fine desumenda est necessi-

tas

tas mediorem; atqui in eo casu compulsio non expediret fini matrimonii, sed potius impediretur, & perturbaretur hic finis, qui est mutuum conjugum obsequium, & vita socialis: Tum quia Judex denegando tunc coactionem favet ipsi auctori, cum ipsius grave damnum sic impediat, sicut si Judex petenti proprium gladium ad se occidendum illum denegaret: Tum denique quia expedit, ut Ecclesia minus damnum permittat, ut majus evitet, cujusmodi sunt scandala, & perpetuæ inimicitiae, respectu fidei sponsalium non servatae.

Et hæc ultima sententia magis utique placet, utpote & à ratione, & ab auctoritate potior, ac probabilior, præsertim cum hæc conciliet duos textus cit. in speciem contrarios, scilicet *cap. ex litteris*, quod innuit esse cogendum, intellige, nisi rationabilis causa obstiterit. Et *cap. requisivit*, quod affirmat, non esse cogendum, intellige, quando rationabilis causa obstiterit. Notat tamen hic Sanch. l. c. vi cit. *C. requisivit*, debere Judicem prudenter procedere absque strictissima coactione, ne consensus ad matrimonium requisitus deficiat: quare si sponsum ita obstinatum esse videat, ut libere matrimonio consentire repu-

gnet, monitione potius, quam exactissima coactione utatur juxta verba cit. *C. monenda est potius, quam cogenda &c.*

Ad 2. Q. R. in dubio de matrimonii valore, sententia à Judice potius ferenda est pro valore matrimonii, quam pro ejus invaliditate, & sponsorum libertate; ideoque etiam singularis opinio unius Doctoris, si verè probabili ratione nitatur, præferri debet sententiæ plurium valorem oppugnantium, nisi textui aperto iniantur. Ita Sanch. l. 1. D. 18. n. 5. & 7. Delben. c. 8. d. 20. S. 1. à n. 16. Jo. And. c. ex parte de spons. n. 3. Host. ibi Menoch. de præf. l. 3. præf. 3. num. 6. Gob. in Quin. tr. 1. n. 195. Sperell. Ang. de Nevo, Henr. alique. Ratio est; quia matrimonium est causa favorabilis, pro qua standum est, ut constat ex *cap. ex litteris de probat.* ubi deciditur, existentibus probationibus paribus Judicem absolvere debere reum præterquam in liberali causa, seu juxta Gloss. *Verb. in liberali*, in matrimonio. Et *C. fin. de sent. & re judic.* statuitur, duobus Judicibus Ordinariis diversas sententias proferentibus, præferri sententiam in favorem rei, nisi in causa favorabili matrimonii. Et universim, *actus in dubio debet interpretari validus*, L. *quoties de rebus dubiis*; quia præsumitur pro validitate actus, donec de invaliditate constiterit.

Id,